

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: cbos@pol.pl

BS/38/33/94

UMOWA SPOŁECZNA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W pierwszych dniach lutego rozpoczęły się zapowiedziane w *exposé* premiera negocjacje między przedstawicielami rządu, organizacji pracodawców i związków zawodowych, które mają doprowadzić do podpisania umowy społecznej.

Z propozycją paktu społecznego, który w założeniu miał być negocjowany zaraz po Pakcie o Przedsiębiorstwie Państwowym, występował już w lecie '92 ówczesny minister pracy Jacek Kuroń. Rozpoczęte prace to także kontynuacja rozmów OPZZ z poprzednim rządem na temat przygotowywanej przez związek karty gwarancji socjalnych, rozmów przerwanych po rozwiązaniu parlamentu.

Trójstronne negocjacje rozpoczęto w momencie pogorszenia się nastrojów społecznych¹ i pojawiających się strajków. Trwały też rozmowy nad ostatecznym kształtem tegorocznego budżetu, który np. w opinii związkowców z "Solidarności" oznacza realne zmniejszenie ochrony socjalnej obywateli w stosunku do roku ubiegłego. Jak na tle tych wydarzeń odczytywana jest propozycja, którą rząd złożył związkom zawodowym oraz pracodawcom? To zagadnienie było m.in. przedmiotem lutowego sondażu CBOS². Trzeba podkreślić, że stosunek do umów badaliśmy w tydzień po rozpoczęciu rozmów, a więc w początkowym okresie negocjacji. Interesujące będzie śledzenie ewolucji poglądów społeczeństwa na ten temat.

Spoleczna ocena motywów przystąpienia rządu do rozmów

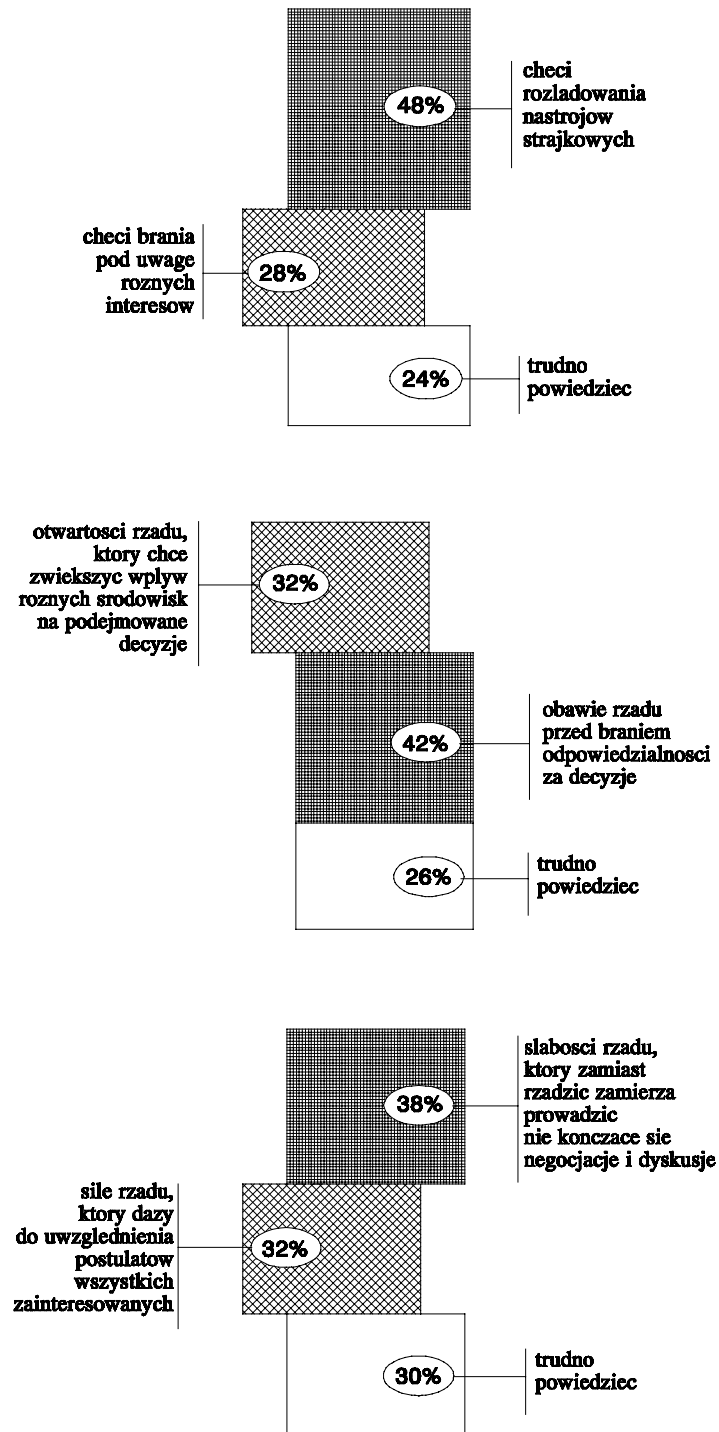
W przypadku tego rodzaju rozmów szczególnie ważne jest, jak społeczeństwo postrzega intencje rządu jako inicjatora trójstronnych negocjacji.

¹ Por. komunikat CBOS "Nastroje społeczne w lutym '94".

² "Aktualne problemy i wydarzenia"(45) - badanie zrealizowano w dniach 11-15 lutego '94 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju (N=1198).

RYS. 1

RZĄD ROZPOCZĄŁ OBECNIE NEGOCJACJE Z ORGANIZACJAMI PRACODAWCÓW I ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI, ABY OSIĄGNĄĆ UMOWĘ SPOŁECZNĄ. CZY, PANA (I) ZDANIEM, ŚWIADCZY TO PRZEDE WSZYSTKIM O:

Stosunkowo duży odsetek ankietowanych nie potrafi ocenić intencji, jakimi kierował się rząd podejmując trójstronne negocjacje. Wynika to z pewnością z faktu, że rozmowy dopiero się rozpoczęły, a w środkach masowego przekazu było niewiele informacji na ten temat.

W opinii znacznego odsetka badanych, rząd ma na uwadze nie tylko osiągnięcie społecznej aprobaty swojej polityki oraz dalszych reform, ale także swoje cele utylitarne; w domyśle - być może cały proces negocjacji traktuje przedmiotowo.

Przez blisko połowę respondentów rozpoczęcie rozmów w sprawie umowy społecznej zostało odczytane jako działanie służące rozładowaniu nastrojów strajkowych, a nie tylko chęć uwzględnienia interesów różnych grup społecznych.

Nieco mniej liczny, ale również znaczny odsetek ankietowanych dostrzega w inicjatywie rządu raczej chęć uwolnienia się od odpowiedzialności za trudne czy niepopularne decyzje, niż przejaw jego otwartości i pragnienie zwiększenia wpływu różnych środowisk na swoje decyzje. Mimo że opinie takie dominują, jednak niemały odsetek badanych widzi w tym posunięciu intencję otwarcia się rządu na postulaty rozmaitych środowisk i grup interesu.

Wyraźnie podzielone okazały się natomiast zdania na temat tego, czy podjęcie przez rząd rozmów jest wyrazem jego siły czy też słabości. Prawie takie same grupy ankietowanych w przystąpieniu do negocjacji nad umową doszukują się przejawów słabości rządu (musi on wikłać się w nie kończące się debaty, próbując być może osłabić ataki związków zawodowych i społeczne poparcie dla ich protestów) i jego siły (jest zdolny do uwzględniania w swej polityce postulatów wszystkich zainteresowanych).

Podsumowując, można stwierdzić, że duża część społeczeństwa postrzega rozpoczęcie negocjacji w sprawie umowy społecznej przede wszystkim w powiązaniu z istniejącą sytuacją polityczną, pogarszającymi się nastrojami i pojawiającymi się tendencjami strajkowymi. Opinie o postępowaniu rządu są podzielone, choć częściej są dla respondentów wyrazem pragmatyzmu politycznego niż świadectwem jego otwartości czy chęci jak najszerszych konsultacji społecznych. Wielu respondentów nie ma jednak zdania w tej sprawie.

Oczekiwane efekty umowy społecznej

Mimo że intencje rządu uruchamiającego proces społecznych negocjacji są traktowane z pewną dozą nieufności, jednak samo wprowadzenie umowy i przyszłe rozwiązania w niej zawarte budzą więcej optymizmu niż pesymistycznych oczekiwań. Trzeba jednak zaznaczyć, że duży, sięgający jednej trzeciej ogółu, odsetek ankietowanych nie potrafi zająć stanowiska w tej sprawie. Można więc przypuszczać, że wynik badania odzwierciedla niewiedzę naszego społeczeństwa co do przedmiotu, zakresu i sensu negocjacji społecznych, których proces został dopiero zainicjowany.

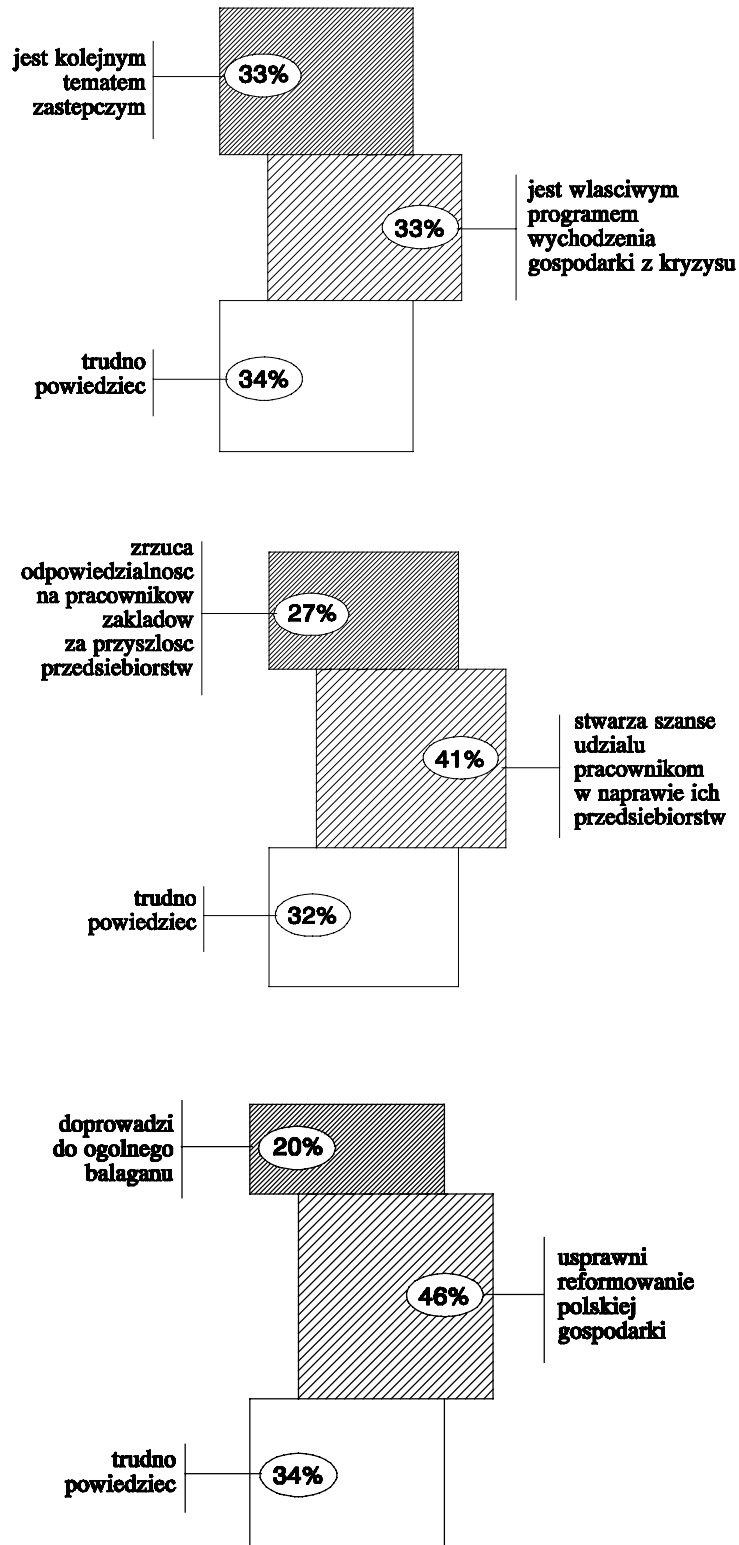
Najbardziej podzielone są opinie respondentów w kwestii znaczenia umowy społecznej. Połowa ankietowanych, mających w tej sprawie zdanie, skłonna jest uznać umowę za właściwy krok do rozwiązania naszych problemów gospodarczych, podczas gdy taka sama grupa traktuje ją jako chwyt propagandowy.

Lepiej kształtuje się obraz umowy społecznej sprowadzony do konkretnych spraw przedsiębiorstwa, które są bliższe badanym i zapewne łatwiejsze w ocenie. Ponad 40% respondentów uważa, że w wyniku wynegocjowanych porozumień pracownicy będą mieli więcej do powiedzenia w zakładzie, uzyskają większe możliwości wpływania na jego kondycję. Nieco ponad jedna czwarta sądzi jednak, że efektem trójstronnych umów będzie tylko przerzucenie na pracowników odpowiedzialności za losy przedsiębiorstwa. Postrzeganie przyszłej umowy nie jest związane z ocenami kondycji własnych przedsiębiorstw oraz obawami przed utratą pracy.

O tym, że porozumienia okażą się korzystne dla pracowników i przedsiębiorstw, częściej przekonani są mieszkańcy zachodniej Polski i badani z małych miast; spośród grup zawodowych - prywatni przedsiębiorcy, pracownicy fizyczno-umysłowi, a także blisko połowa przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji³. Ci ostatni dużo częściej też niż ogół

³ Zob. tabele aneksowe.

RYS. 2
CZY, PANA (I) ZDANIEM, WPROWADZENIE UMOWY SPOŁECZNEJ:

respondentów (39%) sądzą, że w wyniku rozmów trójstronnych wyłączna odpowiedzialność za losy zakładów i negatywne tego skutki staną się udziałem pracowników. Częściej niż inni poglądy takie wyrażają także pracownicy umysłowi niższego szczebla, mieszkańcy dużych miast oraz regionu północnego.

Najbardziej optymistycznie oceniane są końcowe efekty umowy społecznej. Blisko połowa ankietowanych sądzi, że przyniesie ona usprawnienie procesu reform. Tylko jedna piąta przewiduje, że więcej będzie negatywnych bądź trudnych do przewidzenia skutków, które doprowadzą do ogólnego bałaganu.

Tego rodzaju negatywnych następstw porozumień trójstronnych częściej spodziewają się mieszkańcy wielkich miast, osoby z wyższym wykształceniem, o prawicowych poglądach politycznych. Natomiast o tym, że porozumienia posuną naprzód proces reformowania polskiej gospodarki, częściej niż inni przeświadczeni są mieszkańcy małych miast (do 20 tys. ludności), osoby z wykształceniem średnim, interesujące się polityką, o poglądach lewicowych.

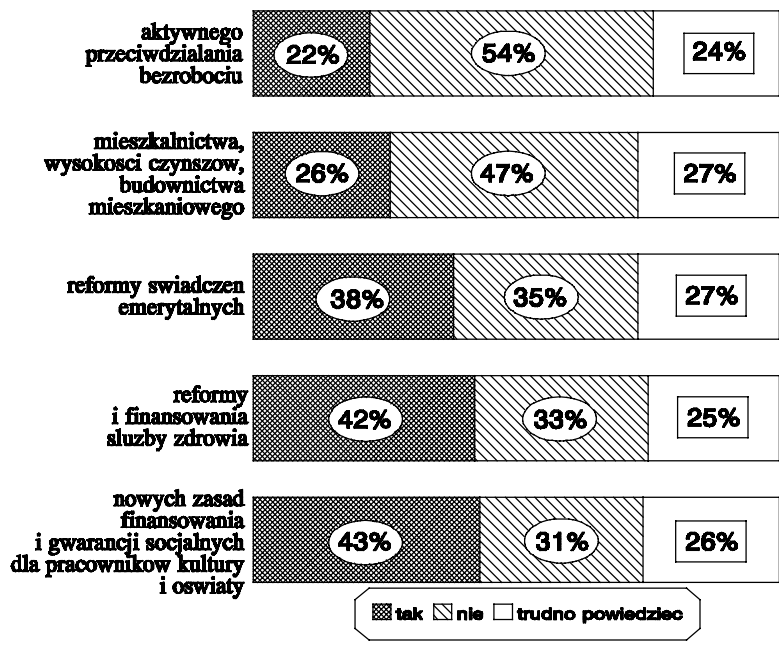
Szanse porozumienia

Program negocjacji w ramach trójstronnych rozmów jest bardzo szeroki i obejmuje przygotowanie porozumień w wielu złożonych i trudnych do rozwiązania kwestiach. Według styczniowych ustaleń, umową społeczną o gwarancjach socjalnych dla obywateli objęte mają być porozumienia w sprawie reformy funkcjonowania, organizacji oraz zasad finansowania służby zdrowia i oświaty. Gwarancje dotyczyć mają także problemów mieszkalnictwa, w tym reformy czynszów i dodatków mieszkaniowych. Negocjowane mają być zasady reformy systemu ubezpieczeń społecznych oraz program przeciwdziałania bezrobociu. Planuje się też wspólne uzgodnienie zasad regulacji wynagrodzeń w gospodarce i kształtowania płac w sferze budżetowej. Ustalone mają być także takie wskaźniki, jak minimum socjalne i dochód gwarantowany.

Zapytaliśmy ankietowanych, jak oceniają szanse porozumienia się stron biorących udział w negocjacjach - rządu, pracodawców i związkowców.

RYS. 3

CZY, PANA(I) ZDANIEM, UDA SIĘ CZY TEŻ NIE POROZUMIEĆ
PRZEDSTAWICIELOM RZĄDU, PRACODAWCÓW I ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W SPRAWIE:

Prognozy badanych co do możliwości porozumienia się w najważniejszych kwestiach są mało optymistyczne. Trudno rozstrzygnąć, w jakim stopniu kryje się za tym społeczne przeświadczenie o braku woli współpracy uczestników negocjacji, a jak dalece wynika to z pesymistycznej oceny realiów gospodarczych. Wydaje się, że sceptycyzm ankietowanych jest następstwem rozumienia natury samych problemów.

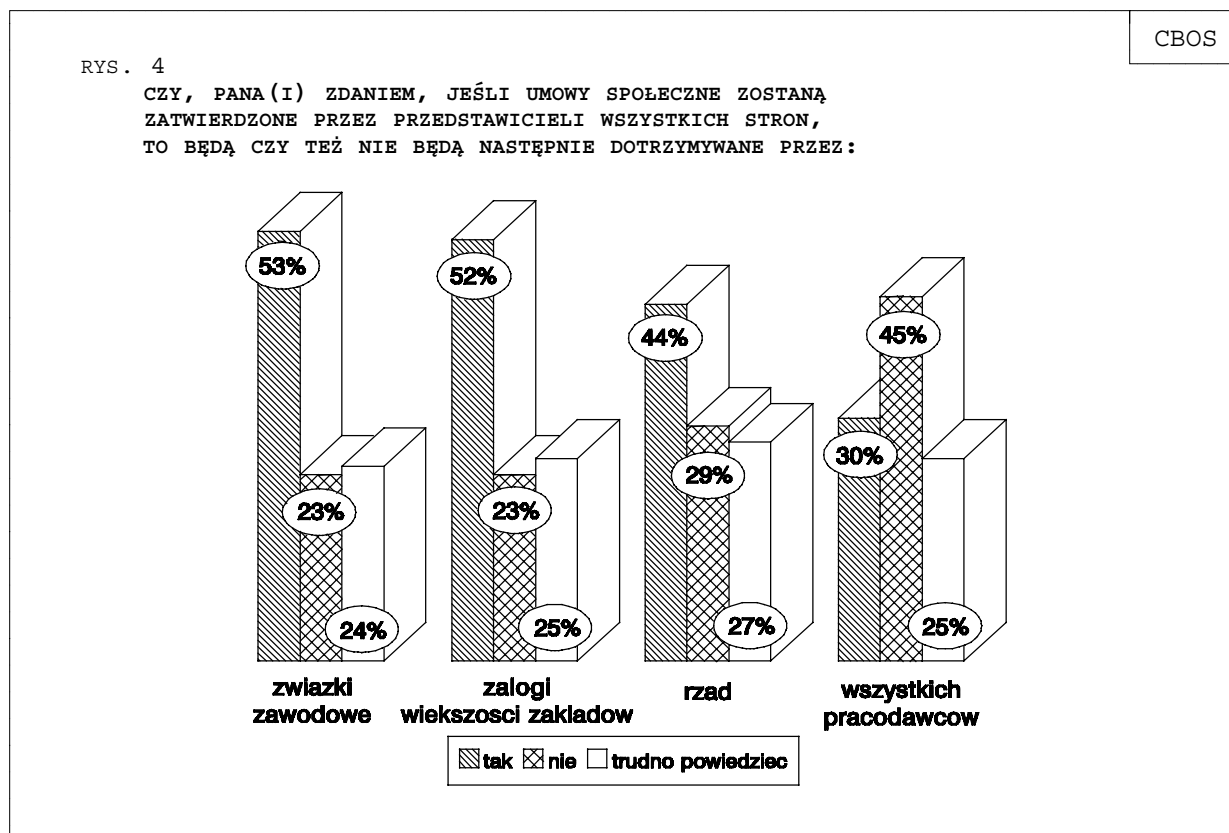
Osiągnięcie konsensusu wydaje się społeczeństwu najbardziej realne w sprawie reformy i ustalenia zasad finansowania służby zdrowia oraz oświaty i kultury. I tu jednak respondenci niewiele częściej przewidują pomyślny wynik negocjacji, niż sądzą, że do porozumień nie dojdzie.

Najniżej ocenia się szanse osiągnięcia porozumień w sprawach rozwiązań ustrojowych, a także wymagających znacznych funduszy, jak aktywne przeciwdziałanie bezrobociu czy rozwiązywanie problemów mieszkaniowych.

Podzielone są zdania na temat szans negocjacji dotyczących systemu emerytalnego. Odsetek badanych, którzy sądzą, że zakończą się one sukcesem, jest zbliżony do odsetka twierdzących, że nie przyniosą one żadnych efektów.

Oceny te zróżnicowane są przede wszystkim pod względem poziomu wykształcenia i stopnia orientacji w wydarzeniach w kraju. Im są one wyższe, tym bardziej pesymistyczne są przewidywania ankietowanych.

Zakończone sukcesem negocjacje i podpisane porozumienia nie będą miały jednak żadnego znaczenia, jeśli pozostaną na papierze, a któraś ze stron nie będzie realizować swojej części umowy. Około jednej czwartej respondentów nie ufa jednej lub wszystkim stronom biorącym udział w negocjowaniu umowy społecznej.

Najbardziej powściągliwie oceniana jest wiarygodność w negocjacjach tych stron, które mają najwięcej władzy - pracodawców i rządu.

Najmniejszym zaufaniem są obdarzani przedstawiciele pracodawców - blisko połowa ankietowanych uważa, że nie będą dotrzymywać podpisanych umów. Tego rodzaju opinia może wynikać z niekorzystnych doświadczeń części respondentów oraz przekonania, że pracodawcom będzie najłatwiej omijać parafowane ustalenia i będą tym najbardziej zainteresowani.

O tym, że pracodawcy nie będą przestrzegać przepisów umowy, najczęściej mówili przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz pracownicy umysłowi, rzadziej robotnicy.

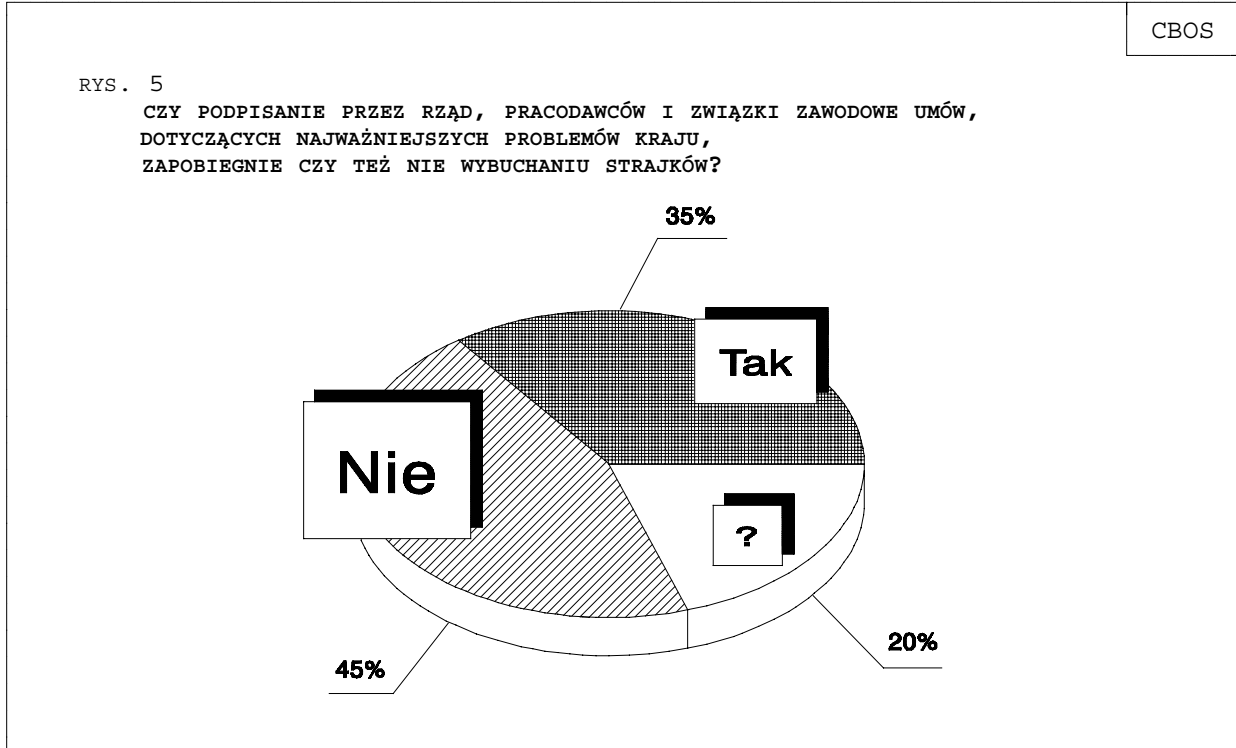
Większym zaufaniem cieszy się rząd, choć najliczniejszy odsetek ankietowanych nie umie przewidzieć jego zachowania.

Najbardziej polegają na rządzie rolnicy, pracownicy fizyczno-umysłowi oraz uczniowie i studenci. O niedotrzymywanie umów trójstronnych częściej niż pozostali posądzają go przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracownicy umysłowi niższego szczebla oraz prywatni przedsiębiorcy.

Na jednakowym poziomie kształtuje się ocena wiarygodności i słowności związków zawodowych i załóg. Nieco ponad połowa stwierdza, że ponad wszelką wątpliwość te strony negocjacji dotrzymają swoich części umowy.

Wiarygodności związków są pewni, trochę mniej niż ogół respondentów, robotnicy niewykwalifikowani, prywatni przedsiębiorcy oraz pracownicy fizyczno-umysłowi. Ku opinii, że załogi nie będą respektować umowy, częściej skłaniają się pracownicy umysłowi niższego szczebla oraz część przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji. Robotnicy natomiast - nieco bardziej niż ogół badanych - są przeświadczeni o tym, że załogi będą dotrzymywać zawartych w umowie porozumień.

Dość sceptyczny jest stosunek ankietowanych do socjalnych osiągnięć związanych z zawarciem umowy społecznej. Podobnie postrzegają sukces pragmatyczny, do którego, ich zdaniem, chce doprowadzić rząd - uzyskanie spokoju społecznego, zapobieżenie strajkom.

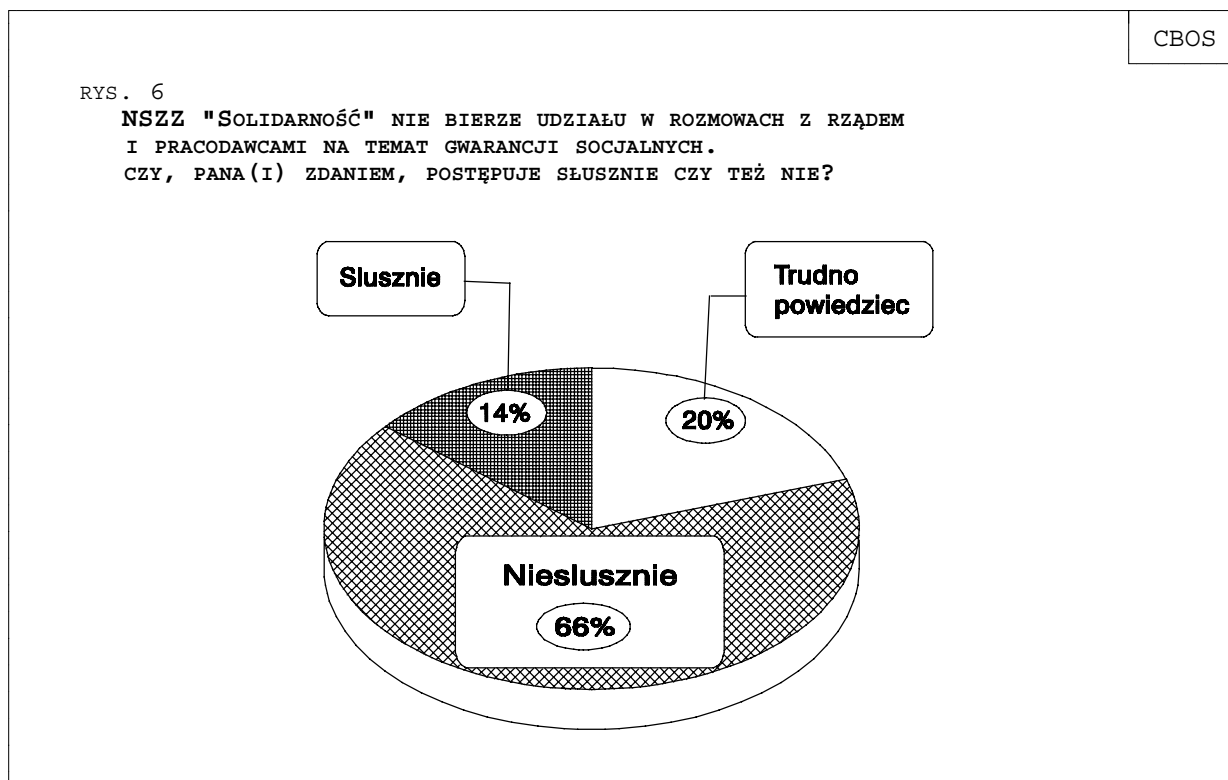

Niewiele mniej niż połowa ankietowanych nie przypuszcza, by zawarcie umowy społecznej mogło zapobiec strajkom, a tylko jedna trzecia jest przekonana, że tak się stanie. Taki rozkład opinii jest szczególnie interesujący w świetle danych przytoczonych wyżej, ponieważ podpisanie umowy będzie się niewątpliwie wiązać z jakimś moratorium strajkowym, zaniechaniem strajków na pewien czas. Załogi mogą dotrzymać podpisanych umów, ale czy nie będą chciały strajkować?

Zaniechania strajków po podpisaniu umowy spodziewają się przede wszystkim mieszkańcy zachodniej Polski oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji. Trochę bardziej też niż inne grupy zawodowe ku takiej opinii skłaniają się robotnicy wykwalifikowani. Najbardziej sceptycznie oceniają tę kwestię prywatni przedsiębiorcy, pracownicy umysłowi niższego szczebla i fizyczno-umysłowi, osoby wykształcone, interesujące się polityką.

O nas bez nas?

Trójstronne negocjacje w sprawie gwarancji socjalnych obywateli rozpoczęły się bez udziału NSZZ "Solidarność", która odmówiła jakichkolwiek rozmów na temat pakietu ustaw społecznych, przy zachowaniu proponowanych przez rząd rozwiązań budżetowych. Zdaniem związkowców, dyskusowanie o gwarancjach socjalnych dla obywateli bez wcześniejszego zapewnienia funduszy na te cele jest działaniem pozornym. Zapytaliśmy respondentów, jak oceniają taką postawę związku wobec negocjacji.

Zdaniem dwóch trzecich ogółu ankietowanych, "Solidarność" popełnia błąd rezygnując z udziału w negocjacjach. Tylko co siódmy respondent jest przekonany o słuszności decyzji podjętej przez Prezydium Komisji Krajowej. Nie wiadomo, ile osób znało argumenty związku,

a w takim razie negatywna ocena jego stanowiska może wynikać w większym stopniu z ogólnej niechęci do postaw konfrontacyjnych niż merytorycznej oceny przedmiotu sporu.

Warto nadmienić, że robotnicy wykwalifikowani są grupą najbardziej niezadowoloną z decyzji prezydium związku. Trzy czwarte spośród nich nie pochwała tej decyzji.

★

★

★

Problemy związane z trójstronnymi negocjacjami oraz umową społeczną są, jak się wydaje, stosunkowo słabo znane w naszym społeczeństwie. Znaczący odsetek respondentów (24-35%) nie potrafił zająć stanowiska wobec zagadnień będących przedmiotem sondażu.

Perspektywy zawarcia ugody płacowej w służbie zdrowia oraz kulturze i oświacie są oceniane jako dość dobre. Gorzej przedstawia się część umowy społecznej mająca regulować system emerytalny, problemy mieszkalnictwa oraz tworzyć program aktywnego przeciwdziałania bezrobociu. Szanse na sukces są - w społecznej ocenie - raczej nikłe głównie ze względu na to, że problemy te uważane są za skomplikowane, a rozwiązanie ich wymaga dużych nakładów finansowych. Blisko połowa ankietowanych sądzi, że zainicjowane przez rząd negocjacje w sprawie umowy społecznej, nawet jeśli zostaną uwieńczone sukcesem, nie będą w stanie rozładować nastrojów strajkowych i nie przyczynią się do zapobieżenia strajkom.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, rozpoczęcie przez rząd negocjacji z organizacjami pracodawców i związków zawodowych świadczy o: 1 - otwartości rządu, który chce zwiększyć wpływ różnych środowisk na podejmowane decyzje; 2 - obawie rządu przed braniem odpowiedzialności za decyzje

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	42	27	1198
Płeć				
Mężczyźni	33	44	23	538
Kobiety	30	40	30	660
Wiek				
do 24 lat	31	45	24	144
25-34	31	47	21	219
35-44	29	51	20	294
45-54	32	41	27	205
55-64	35	37	28	171
65 lat i więcej	33	23	44	165
Miejsce zamieszkania				
Wieś	30	37	33	456
Miasto do 20 tys.	36	38	26	142
od 21 do 100 tys.	30	45	26	237
101-500 tys.	33	47	19	217
501 tys. i więcej mieszk.	33	49	19	145
Region				
Północny	33	48	19	144
Zachodni	36	45	19	114
Środkowo-zachodni	29	34	37	182
Środkowy	31	39	30	200
Wschodni	29	35	36	151
Południowo-wschodni	28	53	20	178
Południowo-zachodni	36	41	23	229
Wykształcenie				
Podstawowe	31	29	40	412
Zasadnicze zawodowe	28	48	24	295
Średnie	32	48	19	402
Wyższe	43	50	7	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	38	50	13	81
Prac.umysł.niż.szczebła	29	58	14	119
Pracownicy fiz.- umysł.	36	42	22	55
Robotnicy wykwalifikowani	23	57	20	119
Robotnicy niewykwalifik.	33	41	26	80
Rolnicy	34	30	36	90
Prywatni przedsiębiorcy	22	51	27	46
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	33	32	35	358
Uczniowie i studenci	38	38	24	49
Bezrobotni	27	50	23	117
Gospodynie domowe i inni	37	32	31	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	29	39	33	234
750 tys. - 1249 tys.	28	43	30	312
1250 tys. - 1749 tys.	34	39	26	234
1750 tys. - 2249 tys.	35	40	25	197
2250 tys. i powyżej	36	51	13	200
Ocena własnych war. mater.				
Złe	30	42	28	572
Średnie	29	43	28	450
Dobre	42	41	18	175
Zainteresowanie polityką				
Duże	38	55	7	139
Średnie	35	46	19	553
Małe lub żadne	26	33	40	506
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	14	53	32	54
Raz w tygodniu	31	40	29	707
Kilka razy w roku	33	42	25	307
W ogóle nie uczestniczy	37	47	16	128
Poglądy polityczne				
Lewica	52	34	14	282
Centrum	28	51	21	369
Prawica	27	54	18	252
Trudno powiedzieć	19	28	52	294

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie umowy społecznej: 1 - zrzuca odpowiedzialność na pracowników zakładów za przyszłość przedsiębiorstw; 2 - stwarza pracownikom szansę udziału w naprawie ich przedsiębiorstw (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	41	32	1198
Płeć				
Mężczyźni	28	45	27	538
Kobiety	26	38	36	660
Wiek				
do 24 lat	23	43	34	144
25-34	32	42	26	219
35-44	31	45	24	294
45-54	29	37	34	205
55-64	22	41	37	171
65 lat i więcej	17	35	48	165
Miejsce zamieszkania				
Wieś	21	37	42	456
Miasto do 20 tys.	22	53	25	142
od 21 do 100 tys.	27	44	29	237
101-500 tys.	35	39	25	217
501 tys. i więcej mieszk.	34	41	25	145
Region				
Północny	34	42	24	144
Zachodni	26	53	21	114
Środkowo-zachodni	20	42	38	182
Środkowy	23	39	38	200
Wschodni	25	38	36	151
Południowo-wschodni	29	34	37	178
Południowo-zachodni	30	43	28	229
Wykształcenie				
Podstawowe	22	32	46	412
Zasadnicze zawodowe	27	43	31	295
Średnie	28	47	25	402
Wyższe	41	50	9	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	39	47	15	81
Prac. umysł. niż. szczebla	38	42	19	119
Pracownicy fiz. - umysł.	24	46	31	55
Robotnicy wykwalifikowani	31	40	29	119
Robotnicy niewykwalifik.	28	40	32	80
Rolnicy	22	39	40	90
Prywatni przedsiębiorcy	27	50	24	46
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	20	38	42	358
Uczniowie i studenci	20	51	29	49
Bezrobotni	31	37	32	117
Gospodynie domowe i inni	18	48	34	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	28	31	41	234
750 tys. - 1249 tys.	21	42	36	312
1250 tys. - 1749 tys.	26	42	32	234
1750 tys. - 2249 tys.	35	41	25	197
2250 tys. i powyżej	27	50	23	200
Ocena własnych war. mater.				
Złe	28	39	33	572
Średnie	25	41	34	450
Dobre	26	49	25	175
Zainteresowanie polityką				
Duże	32	56	12	139
Średnie	30	45	25	553
Małe lub żadne	21	33	46	506
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	23	47	54
Raz w tygodniu	24	42	34	707
Kilka razy w roku	30	41	29	307
W ogóle nie uczestniczy	31	48	21	128
Poglądy polityczne				
Lewica	26	57	18	282
Centrum	30	42	28	369
Prawica	32	45	23	252
Trudno powiedzieć	18	21	60	294

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie umowy społecznej: 1 - doprowadzi do ogólnego bałaganu; 2 - usprawni reformowanie polskiej gospodarki (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	45	34	1198
Płeć				
Mężczyźni	20	52	29	538
Kobiety	20	41	39	660
Wiek				
do 24 lat	21	45	34	144
25-34	22	47	32	219
35-44	22	46	33	294
45-54	21	45	34	205
55-64	17	48	35	171
65 lat i więcej	16	42	41	165
Miejsce zamieszkania				
Wieś	13	44	43	456
Miasto do 20 tys.	17	56	28	142
od 21 do 100 tys.	26	43	31	237
101-500 tys.	21	48	31	217
501 tys. i więcej mieszk.	34	40	26	145
Region				
Północny	24	48	28	144
Zachodni	25	51	24	114
Środkowo-zachodni	14	44	43	182
Środkowy	19	39	42	200
Wschodni	17	45	38	151
Południowo-wschodni	21	46	33	178
Południowo-zachodni	22	49	29	229
Wykształcenie				
Podstawowe	17	39	44	412
Zasadnicze zawodowe	25	45	30	295
Średnie	18	52	30	402
Wyższe	32	46	22	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	23	53	24	81
Prac. umysł. niż. szczebla	24	49	26	119
Pracownicy fiz. - umysł.	23	43	34	55
Robotnicy wykwalifikowani	27	44	30	119
Robotnicy niewykwalifik.	21	42	37	80
Rolnicy	15	45	40	90
Prywatni przedsiębiorcy	24	47	29	46
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	16	46	38	358
Uczniowie i studenci	15	46	40	49
Bezrobotni	23	43	33	117
Gospodynie domowe i inni	15	43	41	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	16	40	43	234
750 tys. - 1249 tys.	22	42	36	312
1250 tys. - 1749 tys.	20	46	35	234
1750 tys. - 2249 tys.	22	50	29	197
2250 tys. i powyżej	22	54	25	200
Ocena własnych war. mater.				
Złe	20	45	35	572
Średnie	19	44	37	450
Dobre	24	49	27	175
Zainteresowanie polityką				
Duże	26	56	18	139
Średnie	19	54	28	553
Małe lub żadne	20	34	46	506
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	36	41	54
Raz w tygodniu	17	47	36	707
Kilka razy w roku	21	47	33	307
W ogóle nie uczestniczy	33	40	27	128
Poglądy polityczne				
Lewica	19	57	25	282
Centrum	20	48	32	369
Prawica	28	49	23	252
Trudno powiedzieć	14	29	57	294

Tabela 4. Czy podpisanie przez rząd, pracodawców, związki zawodowe umów, dotyczących najważniejszych problemów kraju, zapobiegnie czy też nie wybuchaniu strajków?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	45	20	1195
Płeć				
Mężczyźni	35	46	19	535
Kobiety	35	43	21	659
Wiek				
do 24 lat	33	53	14	144
25-34	32	51	17	216
35-44	37	47	16	294
45-54	34	44	22	205
55-64	39	40	21	171
65 lat i więcej	36	31	33	165
Miejsce zamieszkania				
Wieś	34	38	27	455
Miasto do 20 tys.	34	46	20	140
od 21 do 100 tys.	39	47	14	237
101-500 tys.	35	50	15	217
501 tys. i więcej mieszk.	34	51	15	145
Region				
Północny	38	48	15	142
Zachodni	51	40	10	114
Środkowo-zachodni	32	45	23	182
Środkowy	37	38	25	200
Wschodni	29	36	35	150
Południowo-wschodni	34	50	16	178
Południowo-zachodni	33	52	15	229
Wykształcenie				
Podstawowe	35	35	30	412
Zasadnicze zawodowe	38	46	16	295
Średnie	36	50	15	398
Wyższe	30	60	10	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	43	45	11	81
Prac. umysł. niż. szczebla	36	56	9	119
Pracownicy fiz. - umysł.	31	57	12	54
Robotnicy wykwalifikowani	37	41	22	119
Robotnicy niewykwalifik.	34	47	19	80
Rolnicy	30	36	35	88
Prywatni przedsiębiorcy	25	62	13	46
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	37	37	26	358
Uczniowie i studenci	31	49	20	49
Bezrobotni	38	47	16	117
Gospodynie domowe i inni	34	49	17	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	34	42	24	234
750 tys. - 1249 tys.	39	41	21	312
1250 tys. - 1749 tys.	37	40	23	234
1750 tys. - 2249 tys.	31	50	19	195
2250 tys. i powyżej	34	56	10	200
Ocena własnych war. mater.				
Złe	34	46	20	572
Średnie	37	40	22	447
Dobre	35	50	14	175
Zainteresowanie polityką				
Duże	39	55	6	139
Średnie	40	45	15	550
Małe lub żadne	29	41	30	505
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	33	44	23	54
Raz w tygodniu	38	41	21	704
Kilka razy w roku	34	47	19	306
W ogóle nie uczestniczy	25	62	13	128
Poglądy polityczne				
Lewica	42	47	10	282
Centrum	36	47	17	369
Prawica	38	48	14	249
Trudno powiedzieć	26	36	38	293

Tabela 5. NSZZ "Solidarność" nie bierze udziału w rozmowach z rządem i pracodawcami na temat gwarancji socjalnych. Czy, Pana(i) zdaniem, postępuje słusznie czy też nie?

(%)

	Słusznie	Nie-słusznie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	66	20	1197
Płeć				
Mężczyźni	15	70	16	538
Kobiety	14	62	24	659
Wiek				
do 24 lat	15	65	20	144
25-34	19	66	15	219
35-44	15	70	16	293
45-54	19	61	20	205
55-64	7	66	27	171
65 lat i więcej	9	64	27	165
Miejsce zamieszkania				
Wieś	13	63	23	456
Miasto do 20 tys.	16	63	21	142
od 21 do 100 tys.	14	68	18	236
101-500 tys.	12	70	18	217
501 tys. i więcej mieszk.	22	64	14	145
Region				
Północny	14	72	14	144
Zachodni	17	72	11	114
Środkowo-zachodni	6	71	23	182
Środkowy	13	67	20	200
Wschodni	10	62	28	150
Południowo-wschodni	22	51	27	178
Południowo-zachodni	18	67	15	229
Wykształcenie				
Podstawowe	15	58	27	412
Zasadnicze zawodowe	15	66	18	295
Średnie	12	70	17	401
Wyższe	19	77	5	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	25	71	4	81
Prac. umysł. niż. szczebla	12	75	12	118
Pracownicy fiz. - umysł.	8	59	33	55
Robotnicy wykwalifikowani	17	73	10	119
Robotnicy niewykwalifik.	17	65	18	80
Rolnicy	8	63	29	90
Prywatni przedsiębiorcy	17	62	21	46
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	11	63	26	358
Uczniowie i studenci	17	70	13	49
Bezrobotni	13	65	22	117
Gospodynie domowe i inni	23	59	18	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	16	54	29	234
750 tys. - 1249 tys.	15	66	19	312
1250 tys. - 1749 tys.	14	67	20	234
1750 tys. - 2249 tys.	12	70	18	197
2250 tys. i powyżej	15	75	10	200
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	63	23	572
Średnie	13	66	20	449
Dobre	16	74	10	175
Zainteresowanie polityką				
Duże	17	77	6	138
Średnie	16	70	13	553
Małe lub żadne	12	57	31	506
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	6	53	41	54
Raz w tygodniu	14	65	21	707
Kilka razy w roku	16	68	16	307
W ogóle nie uczestniczy	14	72	14	127
Poglądy polityczne				
Lewica	13	79	8	281
Centrum	12	73	15	369
Prawica	20	61	19	252
Trudno powiedzieć	13	47	39	294